

RADA EVROPY

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

PÁTÁ SEKCE

VĚC HANZELKOVI proti ČESKÉ REPUBLICĚ

(stížnost č. 43643/10)

ROZSUDEK

ŠTRASBURK

11. prosince 2014

Tento rozsudek nabude právní moci za podmínek stanovených v čl. 44 odst. 2 Úmluvy. Může být předmětem formálních úprav.

Rozsudek je v autentickém francouzském znění publikován na internetových stránkách Evropského soudu pro lidská práva v databázi HUDOC (www.echr.coe.int). Pořízený úřední překlad do českého jazyka není autentickým zněním rozsudku.

Ve věci Hanzelkovi proti České republice,

Evropský soud pro lidská práva (pátá sekce), zasedající v senátu ve složení

Mark Villiger, *předseda*,

Angelika Nußberger,

Boštjan M. Zupančič,

Ganna Yudkivska,

Vincent A. De Gaetano,

André Potocki,

Aleš Pejchal, *soudci*,

a Stephen Phillips, *tajemník sekce*,

po poradě konané dne 7. října a 4. listopadu 2014,

vynesl tento rozsudek, který byl přijat uvedeného dne:

ŘÍZENÍ

1. Řízení bylo zahájeno stížností (č. 43643/10) směřující proti České republice, kterou dne 23. července 2010 podali Soudu občané České republiky Eva Hanzelková, nyní Nolčová, a Miroslav Hanzelka („stěžovatelé“) na základě článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“).

2. Stěžovatele zastupují R. Korbelová Dohnalová, advokátka zapsaná v seznamu advokátů České advokátní komory, a D. Záhumenský, advokát zapsaný v seznamu advokátů České advokátní komory a předseda Ligy lidských práv se sídlem v Brně.

Českou vládu („vláda“) zastupuje její zmocněnec V. A. Schorm.

3. Stěžovatelé zejména tvrdí, že opatřením, kterým byl druhému ze stěžovatelů nařízen několik hodin po jeho narození návrat do nemocnice, bylo porušeno jejich právo na respektování soukromého a rodinného života, a dále tvrdí, že neměli v tomto ohledu k dispozici účinný prostředek nápravy,

4. Dne 17. prosince 2012 byla stížnost oznámena vládě.

SKUTKOVÝ STAV

I. OKOLNOSTI PŘÍPADU

5. Stěžovatelé se narodili v letech 1977 a 2007, bydliště mají ve Svinařích.

A. Okolnosti narození stěžovatele

6. Stěžovatelka je matkou stěžovatele. V průběhu těhotenství docházela na pravidelné lékařské prohlídky a na předporodní kursy do Nemocnice Hořovice; ve svém porodním plánu vyjádřila mimo jiné přání opustit porodnici, pokud nenastanou komplikace, co nejdříve.

7. Dne 24. října 2007 kontaktovala stěžovatelka pediatřičku S., která souhlasila s tím, že převezme do péče dítě, které se stěžovatelce mělo narodit, a přijde se na ni i dítě podívat ke stěžovatelce domů po jejich návratu z porodnice; stěžovatelce nicméně sdělila, že následující víkend nebude přítomna. Při té příležitosti ji stěžovatelka informovala o svém úmyslu opustit

nemocnici „o něco dříve“, aniž jí sdělila více podrobností; S. následně uvedla, že nepochopila, že stěžovatelka má v úmyslu odejít z nemocnice několik hodin po porodu.

8. Stěžovatel se narodil v pátek 26. října 2007 v Nemocnici Hořovice. Jednalo se o porod fyziologický, spontánní a bez komplikací; u stěžovatelů nebyly zjištěny žádné zdravotní problémy, Apgar skóre novorozence (zohledňující srdeční frekvenci, dýchání, zabarvení kůže, svalové napětí a reakci na podráždění kůže) dosahovalo podle hodnocení lékařského personálu maximální hodnoty. Za těchto okolností se stěžovatelka rozhodla téhož dne opustit nemocnici, což učinila kolem dvanácté hodiny, a to přes nesouhlas lékařského personálu.

9. Podle tiskové zprávy zveřejněné nemocnicí dne 29. října 2007 po medializaci věci navrhl personál stěžovatelce, aby zůstala v nemocnici alespoň 48 hodin, a upozornil ji na možná ohrožení zdraví dítěte, avšak stěžovatelka uvedla, že dítě převezme do péče pediatrička. Když stěžovatelé nemocnici opustili, informovali zaměstnanci nemocnice policii, což byl běžný postup v situacích, kdy pacient opouští nemocnici předčasně bez souhlasu lékaře a kdy to mohlo mít nepříznivý dopad na jeho zdravotní stav; orgán sociálně-právní ochrany dětí byl vyrozuměn až poté, co se s nemocnicí spojila pediatrička (viz níže). Nemocnice vyjádřila politování nad tím, že stěžovatelka nevniesla požadavek na odchod s dítětem z nemocnice několik hodin po porodu již během předporodní přípravy. V takovém případě by ji personál doporučil, aby si zajistila individuální ošetrovatelský plán novorozence a písemný souhlas dětského lékaře (který by také byl včas a dostatečně informován), na základě čehož by bylo jejímu rozhodnutí vyhověno. Stěžovatelka také připustila, že předmětné události mohly vzniknout v důsledku nedorozumění ohledně péče, která bude novorozenci poskytována.

10. Z vysvětlení poskytnutého pediatričkou S. vyplývá, že ji dne 26. října 2007 kolem 14. hodiny informovala zdravotní sestra z její ordinace, že se s ní stěžovatelka telefonicky spojila a sdělila jí, že ráno porodila a vrátila se domů. Jednalo o neobvyklou situaci a pediatrička, která se právě chystala odjet na víkend a stěžovatele nemohla navštívit dříve než v pondělí odpoledne, na ni proto upozornila personál Nemocnice Hořovice. Lékař této nemocnice D. se proto rozhodl kontaktovat orgán sociálně-právní ochrany dětí, v daném případě Městský úřad Černošice. Mezitím S. stěžovatelce telefonicky sdělila, že ji a její dítě bude moci navštívit až v pondělí odpoledne, s čímž stěžovatelka souhlasila. Chvilí poté se s pediatričkou spojila sociální pracovnice, které popsala situaci a dala jí telefonický kontakt na stěžovatelku.

11. Podle zprávy, kterou dne 26. října 2007 zaslal Městský úřad Černošice Městskému úřadu Beroun (dále jen „orgán sociálně-právní ochrany dětí“), opustila stěžovatelka nemocnici ten den ve 12 hodin, aniž o tom informovala lékaře; stěžovatelka již přes tři roky nebydlela na adrese, kterou udala v nemocnici; název vesnice, kde bydlela, a její telefonní číslo poskytla pediatrička, kterou kontaktoval Městský úřad v Černošicích; na tomto čísle se podařilo sociální pracovníci spojit se s otcem dítěte, který – třebaže byl informován o možnosti přijetí předběžného opatření podle ustanovení § 76a občanského soudního řádu – prohlásil, že se stěžovatelé do nemocnice nevrátí, a odmítl uvést přesnou adresu bydliště rodiny.

12. Na žádost orgánu sociálně-právní ochrany dětí vypracoval lékař D. zprávu, v níž se uvádí, že „vzhledem ke krátké době po narození je dítě, pakliže bude mimo nemocniční péči, ohroženo na zdraví a eventuálně i na životě“.*

13. Téhož dne 26. října 2007 podal orgán sociálně-právní ochrany dětí u Okresního soudu v Berouně návrh na vydání předběžného opatření podle ustanovení § 76a občanského soudního řádu a žádal, aby byl stěžovatel umístěn na gynekologicko-porodnické oddělení Nemocnice Hořovice. Součástí návrhu na vydání předběžného opatření byla zpráva vypracovaná Městským úřadem v Černošicích a zpráva sepsaná lékařem D.

* Pozn. překl.: Uvedeno dle originálu.

14. Téhož dne Okresní soud v Berouně návrhu vyhověl, přičemž citoval zprávu lékaře D.; v usnesení soud připomněl, že se předběžné opatření doručuje účastníkům při provedení jeho výkonu, k němuž musí dojít bezodkladně.

15. Dne 26. října 2007 v 16.30 hodin se do bydliště stěžovatelů v doprovodu policie dostavil soudní vykonavatel a sociální pracovníce. Třebaže otcí dítěte vysvětlili, že matka může do nemocnice odjet s dítětem, odmítl je dobrovolně do nemocnice odvézt. Proto byli přivoláni lékaři zdravotnické záchranné služby. Lékař, který novorozence prohlédl, u něho nezjistil žádný zdravotní problém, ale s dotčenými osobami se dohodl, že s ohledem na předběžné opatření bude matka s dítětem převezena do nemocnice v sanitce; sanitku následoval otec, policisté, sociální pracovníce a také soudní vykonavatel. V nemocnici stěžovatele opětovně vyšetřili, ale žádný zdravotní problém u něho nezjistili.

16. Stěžovatelé museli v nemocnici zůstat dva dny a tvrdí, že během této doby na nich nebyl proveden žádný lékařský výkon. Ze zdravotnické dokumentace nemocnice dále vyplývá, že stěžovatelka odmítla novorozenecký screening a očkování stěžovatele. Na výslovnou žádost stěžovatelky, která podepsala informovaný nesouhlas s dalším poskytováním péče (negativní revers), bylo stěžovatelům umožněno nemocnici opustit dne 28. října 2007, tedy asi 50 hodin po porodu.

B. Pozdější řízení

1. Řízení, kterým bylo napadeno předběžné opatření

17. Dne 29. října 2007 podal orgán sociálně-právní ochrany dětí Okresnímu soudu v Berouně návrh na zrušení předběžného opatření s tím, že důvody, pro které bylo nařízeno, pominuly, neboť stěžovatelé byli z nemocnice propuštěni.

18. Téhož dne soud návrhu vyhověl a předběžné opatření zrušil s tím, že podle zprávy nemocnice byl stěžovatel z nemocnice propuštěn den předtím, protože z lékařského hlediska již nebylo nutné, aby byl nadále hospitalizován.

19. Stěžovatelka přesto podala proti předběžnému opatření ze dne 26. října 2007 odvolání, protože tímto opatřením byla podle jejího názoru ve vztahu k ní a jejímu synovi porušena jejich práva na svobodu a respektování soukromého a rodinného života, a proto měla v úmyslu požadovat náhradu nemajetkové újmy podle zákona č. 82/1998 Sb. Tvrdila, že nebyly splněny právní podmínky pro použití ustanovení § 76a občanského soudního řádu, neboť nebylo prokázáno, že by stěžovateli v okamžiku přijetí opatření nebyla poskytována péče nebo byl ohrožen jeho zdravý vývoj. Stěžovatelka soudu vytýkala, že předmětný zásah nepodrobil testu zákonnosti, legitimacy a přiměřenosti, neboť se nesnažil prověřit skutečnosti, z nichž vycházel orgán sociálně-právní ochrany dětí, a ve svém usnesení jasně nevyjádřil, jaké konkrétní nebezpečí dítěti hrozilo. Konečně zdůraznila, že žádný zákon nestanoví povinnost, aby novorozенец zůstal po narození určité období v nemocničním zařízení, ani povinnost rodičů s takovou hospitalizací souhlasit.

20. Dne 30. dubna 2008 Krajský soud v Praze odvolání stěžovatelky odmítl jako bezpředmětné, protože předběžné opatření bylo dne 29. října 2007 zrušeno. Za těchto okolností by případný meritorní přezkum předběžného opatření a výsledek odvolacího řízení již na řízení neměly žádný dopad; na tom nic nemůže změnit skutečnost, že rodiče mají v úmyslu požadovat náhradu nemajetkové újmy.

21. Stěžovatelé podali proti usnesení ze dne 26. října 2007, usnesení ze dne 30. dubna 2008 a návrhu orgánu sociálně-právní ochrany dětí, na jehož základě bylo předmětné předběžné opatření přijato, ústavní stížnost. V té navrhovali, aby Ústavní soud buď tato usnesení zrušil pro rozpor s ústavním pořádkem České republiky, nebo konstatoval, že přijetím opatření ze dne 26. října 2007 došlo k porušení základních práv stěžovatelů zaručených články 5, 6,

8 a 13 Úmluvy, nebo konstatoval, že k porušení jejich práv došlo samotným podáním návrhu orgánu sociálně-právní ochrany dětí na vydání předběžného opatření.

22. Usnesením ze dne 17. prosince 2009, které bylo právnímu zástupci stěžovatelů doručeno dne 25. ledna 2010, Ústavní soud ústavní stížnost odmítl zčásti jako nepřijatelnou a zčásti jako zjevně neopodstatněnou. Předně připomněl, že ústavní stížnost lze podat pouze proti zásahu orgánu veřejné moci do základních práv jednotlivce, a uvedl, že pouhým návrhem na vydání předběžného opatření nebyla základní práva a svobody stěžovatelů nijak dotčena. Rovněž shledal ústavní stížnost nepřijatelnou v části, v níž stěžovatelé navrhovali zrušení předběžného opatření ze dne 26. října 2007, protože nelze zrušit opatření, které již neexistuje. Ústavní soud dospěl k závěru, že ve vztahu k usnesení ze dne 30. dubna 2008 je ústavní stížnost zjevně neopodstatněná, protože krajský soud nemohl postupovat jinak, než jak postupoval. Podle Ústavního soudu se stěžovatelé snažili argumentací o porušení svých práv dosáhnout touto ústavní stížností zrušení rozhodnutí o předběžném opatření, a tak si formálně otevřít cestu k uplatnění nároku na náhradu nemajetkové újmy podle zákona č. 82/1998 Sb.; úkolem Ústavního soudu ale není rušit napadená rozhodnutí jen proto, aby tím pomohl stěžovatelům při uplatňování náhrady škody. V projednávané věci orgány státní moci plnily své úkoly v rámci svěřené kompetence, a to v situaci, kdy zjištěný skutkový stav takový zásah odůvodňoval. Matka s dítětem totiž opustila nemocnici těsně po porodu, za situace, kdy poporodní komplikace nelze nikdy vyloučit, a neudala adresu, kde ji bylo možné zastihnout.

2. Řízení o náhradě nemajetkové újmy podle zákona č. 82/1998 Sb.

23. Žádostí ze dne 25. dubna 2008, která byla Ministerstvu spravedlnosti doručena dne 30. dubna 2008, vyzvala stěžovatelka na základě zákona č. 82/1998 Sb. ministerstvo, aby se jí omluvilo a přiznalo jí náhradu ve výši 40 000 Kč (přibližně 1 500 €) za nemajetkovou újmu, kterou utrpěla v důsledku umístění jejího syna do nemocnice.

24. Dne 29. září 2008 ministerstvo stěžovatelce sdělilo, že její žádost je předčasná a je třeba vyčkat výsledku řízení o její ústavní stížnosti týkající se předmětného předběžného opatření. Nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze totiž uplatnit pouze tehdy, pokud rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno a pokud poškozený využil v zákonem stanovených lhůtách všech procesních prostředků nápravy, které mu zákon k ochraně práva poskytuje.

25. Dne 26. října 2010 podala stěžovatelka u soudu návrh na zahájení řízení proti státu zastoupenému Ministerstvem spravedlnosti a požadovala po něm omluvu a zaplacení částky 40 000 Kč jako náhradu nemajetkové újmy, která jí vznikla porušením jejího práva na ochranu osobnosti a práva na svobodu a respektování soukromého a rodinného života, k němuž došlo nezákonným umístěním jejího syna do nemocnice.

26. Rozsudkem ze dne 30. června 2011 Obvodní soud pro Prahu 2 tuto žalobu z důvodu promlčení nároku zamítl. Uvedl, že podle ustanovení § 32 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. je třeba nárok na náhradu nemajetkové újmy uplatnit ve lhůtě 6 měsíců ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o vzniklé nemajetkové újmě, a konstatoval, že v projednávané věci počala tato lhůta běžet dnem, kdy účinky předmětného předběžného opatření zanikly, tedy dne 29. října 2007. Dne 30. dubna 2008, kdy stěžovatelka uplatnila svůj nárok u ministerstva, již tedy tato lhůta uplynula. Navíc mezi zamítavým stanoviskem Ministerstva spravedlnosti a zahájením soudního řízení uplynuly další dva roky. Obvodní soud dodal, že i kdyby byla jeho úvaha o promlčení nároku posouzena jako nesprávná, nic by to na výsledku dané věci nezměnilo, neboť předběžné opatření nebylo zrušeno pro nezákonnost, jak to vyžaduje ustanovení § 8 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., které je výrazem oprávnění státu stanovit meze své odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci.

27. Dne 14. prosince 2011 Městský soud v Praze tento rozsudek potvrdil.

28. Dne 9. března 2012 podala stěžovatelka proti těmto rozhodnutím ústavní stížnost, v níž s odvoláním na články 8 a 13 Úmluvy vyjádřila nesouhlas s důvody, které vedly k zamítnutí její žaloby na náhradu nemajetkové újmy. Dále se domáhala zrušení ustanovení § 32 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. s tím, že šestiměsíční promlčecí lhůta je neúměrně krátká a porušuje zásadu rovnosti, neboť občanský zákoník a ustanovení § 32 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. stanoví za jiných okolností lhůtu tříletou. Stěžovatelka ve své ústavní stížnosti rovněž navrhl, aby Ústavní soud zrušil ustanovení § 8 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. v té jeho části, která podmiňuje přiznání náhrady škody zrušením nezákonného rozhodnutí „na základě řádného opravného prostředku“, tak aby bylo možno na jeho základě přiznat náhradu škodu poškozeným i tehdy, kdy se zrušení rozhodnutí nelze domoci, neboť se stalo bezpředmětným.

29. Dne 17. července 2013 Ústavní soud ústavní stížnost odmítl jako zjevně neopodstatněnou. Připomněl, že se povahou lhůty stanovené v § 32 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. již zabýval a konstatoval, že lhůta sama o sobě nemůže být protiústavní, může se však takto jevit s ohledem na konkrétní okolnosti. I Evropský soud pro lidská práva uznává právo zákonodárce stanovit promlčecí lhůtu. Ústavní soud uvedl, že ustanovení § 32 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. je ústavně konformní, neboť nezakládá nerovnost mezi jednotlivými poškozenými, bezdůvodně nepřivileguje stát a není projevem svévole. Odchylnou úpravu otázky promlčení totiž dovoluje specifický charakter uplatňovaného nároku, přičemž stanovená promlčecí lhůta poskytuje dostatečný časový prostor k jeho uplatnění. Ústavní soud proto nepovažoval za účelné, aby se zabýval dalšími tvrzeními a námitkami stěžovatelky.

II. PŘÍSLUŠNÉ VNITROSTÁTNÍ PŘÁVO A PRAXE

A. Občanský soudní řád (zákon č. 99/1963 Sb. ve znění účinném v rozhodné době)

30. Ustanovení § 76a odst. 1 stanoví, že ocitlo-li se nezletilé dítě bez jakékoli péče nebo jsou-li jeho život nebo příznivý vývoj vážně ohroženy nebo narušeny, předseda senátu občanskoprávního soudu předběžným opatřením nařídí, aby bylo předáno do péče osoby, kterou v usnesení označí. Podle odstavce 2 se usnesení doručuje účastníkům až při provedení jeho výkonu. Podle odstavce 4 trvá předběžné opatření podle odstavce 1 po dobu jednoho měsíce od jeho vykonatelnosti; bylo-li před uplynutím této doby zahájeno řízení ve věci samé, může soud předběžné opatření podle odstavce 1 opakovaně prodloužit o jeden měsíc tak, aby celková doba trvání předběžného opatření nepřesáhla šest měsíců. Ustanovení § 76a odst. 5 dále stanoví, že rodiče nezletilého, orgán sociálně-právní ochrany dětí a opatrovník dítěte mohou kdykoli soudu navrhnout zrušení předběžného opatření. O takovém návrhu musí soud rozhodnout nejpozději do sedmi dnů.

B. Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí

31. Ustanovení § 16 stanoví, že je-li život nebo příznivý vývoj dítěte vážně ohrožen nebo narušen, je příslušný obecní úřad povinen podat neprodleně návrh soudu na vydání předběžného opatření podle § 76a občanského soudního řádu.

C. Zákon č. 20/1966 Sb. o péči o zdraví lidu (zrušen ke dni 1. dubna 2012)

32. Podle ustanovení § 23 odst. 2 odmítal-li nemocný přes náležité vysvětlení potřebnou péči, vyžádal si ošetřující lékař o tom písemné prohlášení (revers).

Bylo-li neodkladné provedení vyšetřovacího nebo léčebného výkonu nezbytné k záchraně života nebo zdraví dítěte a odpírali-li rodiče souhlas, byl ošetřující lékař oprávněn rozhodnout o provedení výkonu; toto ustanovení se týkalo dětí, které nemohly vzhledem ke své rozumové vyspělosti posoudit nezbytnost takového výkonu.

D. Zákon č. 82/1998 Sb. o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem

33. Podle ustanovení § 8 odst. 1 lze nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem.

34. Ustanovení § 8 odst. 2 upřesňuje, že byla-li škoda způsobena nezákonným rozhodnutím vykonatelným před nabytím právní moci, bylo možné nárok uplatnit i tehdy, pokud rozhodnutí bylo zrušeno nebo změněno na základě řádného opravného prostředku.

35. Podle ustanovení § 32 odst. 1 a 2 se nárok na náhradu škody podle tohoto zákona promlčí za tři roky ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá. Je-li podmínkou pro uplatnění práva na náhradu škody zrušení rozhodnutí, běží promlčecí doba ode dne doručení (oznámení) zrušovacího rozhodnutí. Nejpozději se nárok promlčí za deset let ode dne, kdy poškozenému bylo doručeno (oznámeno) nezákonné rozhodnutí, kterým byla způsobena škoda; to neplatí, jde-li o škodu na zdraví.

36. Podle ustanovení § 32 odst. 3 se nárok na náhradu nemajetkové újmy podle tohoto zákona promlčí za 6 měsíců ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o vzniklé nemajetkové újmě, nejpozději však do deseti let ode dne, kdy nastala právní skutečnost, se kterou je vznik nemajetkové újmy spojen.

E. Věstníky Ministerstva zdravotnictví

37. Věstník č. 7/2005, který byl zveřejněn v červenci 2005, stanoví metodický postup Ministerstva zdravotnictví určený lékařům a vydaný ve snaze minimalizovat jejich pochybnosti a sjednotit jejich postup. Podle tohoto postupu bylo možno novorozence z nemocnice zpravidla propustit mimo jiné tehdy, pokud uplynulo více než 72 hodin od porodu.

38. Podle odborného stanoviska Ministerstva zdravotnictví citovaného vládou umožňuje období 72 hodin dítěti adaptaci po porodu a lékařům řádně ověřit fungování životních funkcí dítěte a zjistit případné vrozené vady. Novorozenci jsou zpravidla propouštěni z nemocnice, když začne křivka jejich hmotnosti stoupat. V případě kratšího pobytu než 72 hodin v nemocnici nebude u části dětí včas odhalena významná dehydratace s hypernatremií a rizikem mozkového krvácení, vzniknou problémy s diagnostikou jiných onemocnění, nebude moci být sledován vývoj novorozenecké hyperbilirubinémie a hojení jizvy po odstranění pupěčního pahýlu. V prvních 48 hodinách po porodu hrozí vyšší riziko náhlého úmrtí. Krom toho zkrácení pobytu v nemocnici povede pravděpodobně k poklesu počtu kojených dětí.

39. Ve věstníku Ministerstva zdravotnictví č. 8/2013 byl v prosinci 2013 zveřejněn nový metodický návod. Třebaže se i nadále doporučuje, aby byl novorozenec v nemocnici ponechán nejméně 72 hodin po porodu, může být dle dokumentu novorozenec propuštěn před uplynutím 72 hodin, pokud to jeho zákonný zástupce požaduje a a) písemně odvolal souhlas s poskytnutím zdravotních služeb novorozenci nebo písemně, vyslovil nesouhlas s dalším poskytováním zdravotních služeb, b) byl náležitě informován o možných důsledcích vyplývajících z propuštění novorozence před uplynutím 72 hodin od jeho narození, c) byl informován o skutečnosti, že v zájmu zajištění zdravého vývoje novorozence odborníci doporučují do 24 hodin po propuštění jeho vyšetření u odborného lékaře a provedení odběru krve na screening některých onemocnění. Má-li poskytovatel zdravotních služeb při propuštění novorozence podezření, že nastala skutečnost podléhající oznamovací povinnosti podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí, takovou skutečnost oznámí. Jako ohrožení dítěte zakládající oznamovací povinnost není možno chápat samotnou skutečnost, že je novorozenec propuštěn před uplynutím 72 hodin od jeho narození nebo že zákonný zástupce nesdělí poskytovateli zdravotních služeb způsob zajištění návazné péče o novorozence.

F. (Nepravomocný) rozsudek Krajského soudu v Brně sp. zn. 24 C 3/2011

40. V této věci podala žalobkyně občanskoprávní žalobu na ochranu osobnosti proti lékaři zdravotnické záchranné služby. Uvedený lékař, který byl do bytu žalobkyně přivolán, aby zkontroloval zdravotní stav dítěte, jež právě porodila, a který u dítěte nezjistil žádný zdravotní problém, přikázal matce s dítětem za asistence policie okamžitý převoz do nemocnice za účelem provedení pediatrické prohlídky, a to i přes ujištění matky, že se k prohlídce dostaví o něco později. Pravděpodobně v důsledku tohoto převozu došlo k podchlazení dítěte.

41. Krajský soud v Brně rozsudkem vydaným v prvním stupni dne 16. listopadu 2012 žalobě vyhověl a zdravotnické záchranné službě uložil, aby se žalobkyni omluvila a zaplatila jí náhradu nemajetkové újmy v penězích. Krajský soud mimo jiné uvedl:

- požadavek okamžité kontroly dítěte v nemocnici byl učiněn bez jakékoli vazby na aktuální zdravotní stav dítěte, přičemž zjištění, zda existuje bezprostřední ohrožení života a zdraví novorozence, bylo v kompetenci lékaře záchranné služby;
- jednalo se o právní problém mezi lékařem a matkou z hlediska § 23 odst. 3 v rozhodné době účinného zákona č. 20/1966 Sb., který upravoval výjimku z pravidla, podle něhož je to v zásadě matka, kdo rozhoduje jménem novorozence o odmítnutí lékařského výkonu nebo hospitalizace, a to v případech, kdy by odmítnutí péče znamenalo vystavení novorozence bezprostřednímu nebezpečí, tj. v případech, kdy byl neodkladný lékařský výkon nezbytný k záchraně života a zdraví dítěte;
- v daném případě však lékař neshledal u dítěte žádné známky konkrétního onemocnění ohrožujícího jeho život nebo zdraví a vyšel z pouhé hypotetické možnosti zhoršení stavu dítěte, což nemůže být dostačující k tomu, aby bylo odůvodněno omezení svobody a práva rodičů rozhodnout podle ustanovení § 23 odst. 3 zákona č. 20/1966 Sb.
- namísto toho, aby se lékař uchýlil k nezákonnému a nepřiměřenému zásahu do práva na osobní svobodu a na respektování soukromého a rodinného života žalobkyně, měl nechat matku podepsat informovaný nesouhlas s dalším poskytováním péče;
- nemajetková újma vzniklá v přímé souvislosti s tímto zásahem je v případě žalobkyně o to závažnější, že okamžiky spojené s porodem dítěte (a vzpomínky na ně) patří mezi zásadní momenty rodinného života a jejich mimořádný význam pro rodinný život je nepopíratelný.

III. RELEVANTNÍ TEXTY ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ**Závěrečná doporučení Výboru pro odstranění diskriminace žen týkající se České republiky ze dne 22. října 2010**

„36. Výbor uznává nutnost zajistit maximální bezpečnost matky a novorozence při porodu, jakož i nízkou perinatální mortalitu ve smluvním státě, nicméně konstatuje existenci zpráv o zasahování do práv žen na volbu v oblasti reprodukčního zdraví v nemocnicích, včetně rutinního používání lékařských zákroků, údajně často bez svobodného, předchozího a informovaného souhlasu ženy či jakékoliv lékařské indikace, rychlém nárůstu četnosti porodů císařským řezem, oddělování novorozenců od matek až na dobu několika hodin bez zdravotních důvodů, odmítání propustit matku a dítě z nemocnice před uplynutím 72 hodin od porodu a povýšeném přístupu lékařů, který matkám znesnadňuje výkon jejich svobodné volby. Konstatuje také omezené možnosti žen porodit dítě mimo nemocnici.

37. Výbor doporučuje, aby smluvní stát zvážil urychlené přijetí zákona o právech pacientů včetně reprodukčních práv žen; přijal protokol standardní porodní péče zajišťující práva pacientek a vylučující zbytečné lékařské zákroky; zajistil, aby byly všechny zákroky prováděny pouze se svobod-

ným, předchozím a informovaným souhlasem ženy; monitoroval kvalitu péče v porodnicích; poskytoval povinné školení pro všechny zdravotnické profesionály o právech pacientů a souvisejících etických standardech; pokračoval ve zvyšování povědomí pacientů o jejich právech včetně rozšiřování informací a zvážil opatření, aby byl porod dítěte mimo nemocnici za pomoci porodní asistentky pro ženy bezpečnou a cenově dostupnou možností.“

PRÁVNÍ POSOUZENÍ

I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 8 ÚMLUVY

42. Stěžovatelé namítají porušení svého práva na respektování soukromého a rodinného života zaručeného článkem 8 Úmluvy s tím, že opatření, kterým byl nařizen návrat stěžovatele do nemocnice několik hodin po porodu, nebylo ani v souladu se zákonem, ani nezbytné. Dále tvrdí, že uvedené předběžné opatření, které mělo v projednávané věci účinky rozhodnutí ve věci samé, bylo vydáno v rozporu se zásadami spravedlnosti zaručenými čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Soud se zejména nezabýval tím, zda jsou splněny zákonné podmínky pro přijetí takového opatření a stěžovatelka nebo její druh nebyli do rozhodovacího procesu nijak zapojeni.

43. Soud, jemuž jedinému přísluší právní kvalifikace skutkového stavu věci, pokládá za vhodné zkoumat tyto námitky výlučně z hlediska článku 8, který požaduje, aby rozhodovací proces vedoucí k zásahu do práv byl spravedlivý a respektoval zájmy, jejichž ochranu článek 8 ukládá (*Wallová a Walla proti České republice*, č. 23848/04, rozsudek ze dne 26. října 2006, § 47). Příslušné části článku 8 znějí:

„1. Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života (...).

2. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, ochrany pořádku a předcházení zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.“

A. K přijatelnosti

1. Tvrzení účastníků

44. Vláda vznáší námitku nevyčerpání všech vnitrostátních prostředků nápravy s tím, že stěžovatelka nepodala proti nemocnici nebo jejímu řediteli občanskoprávní žalobu na ochranu osobnosti. Vláda připomíná, že Soud posoudil tento prostředek nápravy jako účinný proti zásahu lékaře, který není léčebným úkonem (viz *Bureš proti České republice*, č. 5081/11, rozhodnutí ze dne 9. října 2012). Třebaže se v projednávané věci zakládal předmětný zásah na předběžném opatření přijatém soudem, neměl soud ani orgán sociálně-právní ochrany dětí s ohledem na vyjádření lékaře D., které představovalo *prima facie* věrohodné tvrzení, žádný manévrovací prostor a nebyly s to zkoumat nebo vážit navzájem si konkurující zájmy. Za konkrétních okolností projednávané věci spočíval tedy původ namítaného zásahu v postupu lékaře, který upozornil příslušné státní orgány na rizika hrozící stěžovateli, a proti tomuto zásahu bylo možné se bránit žalobou na ochranu osobnosti.

45. Vláda mimo jiné poukazuje na to, že žaloba na náhradu nemajetkové újmy, kterou stěžovatelka podala podle zákona č. 82/1998 Sb., byla zamítnuta z důvodu promlčení nároku, a také na skutečnost, že řízení o ústavní stížnosti, kterou stěžovatelka tento výsledek řízení napadla, nebylo v okamžiku zpracování stanoviska vlády ukončeno. Stěžovatelé také nevyšvětlili, proč žalobu podali opožděně.

46. Stěžovatelka mohla konečně podat návrh na zrušení předběžného opatření v době, kdy s dítětem pobývala v porodnici v rámci výkonu tohoto předběžného opatření.

47. Stěžovatelé předně tvrdí, že ústavní stížnost, kterou podali po ukončení řízení podle zákona č. 82/1998 Sb., nelze považovat za účinnou, což potvrdilo usnesení Ústavního soudu ze dne 17. července 2013. V této ústavní stížnosti napadali stěžovatelé krátkost promlčecí lhůty stanovené v § 32 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb., která je neúměrně krátká ve srovnání s tříletou lhůtou podle ustanovení § 32 odst. 1 tohoto zákona nebo lhůtou stanovenou občanským zákoníkem. Podle nich spočívá zásadní problém v tom, že namítané předběžné opatření, které bylo považováno za správné a bylo záhy zrušeno, nebylo možné zrušit ani pro nezákonnost, ani na základě řádného opravného prostředku, a v důsledku toho jim bylo znemožněno domáhat se náhrady nemajetkové újmy podle § 8 zákona č. 82/1998 Sb.

48. Stěžovatelé se dále domnívají, že žalobou na ochranu osobnosti podanou proti nemocnici by nebylo možné dosáhnout nápravy situace jako takové, a to vzhledem k tomu, že namítaný zásah vyplýval přímo z přijetí a výkonu předběžného opatření, nikoliv z úkonu nemocnice nebo lékaře (jak tomu bylo ve věci sp. zn. 24 C 3/2011, o které rozhodovaly vnitrostátní soudy).

49. Konečně mají za to, že s ohledem na běžné lhůty a na skutečnost, že namítané opatření bylo přijato v pátek odpoledne, bylo zřejmé, že jejich případný návrh na zrušení tohoto opatření by nebyl posuzován před jejich propuštěním z nemocnice.

2. Hodnocení Soudu

50. Soud předně poznamenává, že spornou otázkou mezi účastníky řízení je určení, zda lze v projednávané věci považovat žalobu na ochranu osobnosti za účinný prostředek nápravy. Tak by tomu bylo v případě, kdyby měl napadený zásah svůj původ ve zprávě lékaře Nemocnice Hořovice, proti němuž by bylo následně možné podat žalobu u soudu. Soud nicméně poukazuje na to, že stěžovatelé byli do nemocnice převezeni v rámci výkonu předběžného opatření Okresního soudu v Berouně, jemuž příslušelo, aby prověřil, zda jsou ve zprávě uvedeny skutečnosti relevantní z hlediska ustanovení § 76a občanského soudního řádu a zda jsou splněny podmínky v tomto zákoně stanovené. Předmětný zásah tedy vycházel z usnesení soudu ze dne 26. října 2007, které zakládá odpovědnost státu. Ta by byla dotčena i tehdy, kdyby bylo třeba mít za to, že odpovědnost za případnou újmu nese ten, kdo podal návrh na vydání předběžného opatření, v projednávané věci orgán sociálně-právní ochrany dětí při Městském úřadu v Berouně. Soud je tudíž toho názoru, že za okolností projednávané věci nelze stěžovatelům vytýkat, že nepodali návrh na zahájení řízení na ochranu osobnosti a raději využili zákona č. 82/1998 Sb.

51. Soud se rovněž ztotožňuje s názorem stěžovatelů, že nebylo reálné, aby byl jejich případný návrh na zrušení předběžného opatření posouzen před jejich propuštěním z nemocnice.

52. Soud dále podotýká, že stěžovatelka požadovala po Ministerstvu spravedlnosti omluvu a přiznání náhrady za nemajetkovou újmu podle zákona č. 82/1998 Sb. Ministerstvo spravedlnosti dne 29. září 2008 tuto žádost odmítlo jako předčasnou, protože Ústavní soud měl ještě rozhodnout o zákonnosti předběžného opatření. Z odpovědi ministerstva nevyplývá, že by žádost považovalo za promlčenou, jak konstatoval Obvodní soud pro Prahu 2 ve svém rozsudku ze dne 30. června 2011. Deset měsíců po odmítnutí své první ústavní stížnosti a tři roky po předmětných událostech se stěžovatelka obrátila na soud; v řízení před Soudem nyní tvrdí, že šestiměsíční promlčecí doba stanovená v § 32 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. byla neúměrně krátká, a proto postupovala podle obecné tříleté lhůty upravené občanským zákoníkem. Soudy však její návrh posoudily jako *ab initio* promlčený.

53. S ohledem na stanovisko Ministerstva spravedlnosti se Soud domnívá, že stěžovatelce nelze vytýkat, že nepokračovala v řízení před soudy před vydáním usnesení Ústavního soudu ze dne 17. prosince 2009. Je pravda, že stěžovatelka poté čekala s podáním žaloby k Obvodnímu soudu pro Prahu 2 až do října 2010. Později se však ukázalo, že i kdyby návrh podala dříve, nic by to na výsledku věci nezměnilo, protože podle názoru soudů promlčecí lhůta uplynula ještě předtím, než se stěžovatelka obrátila se svou žádostí na ministerstvo. Soudy každopádně konstatovaly, že nehledě na otázku promlčení by žalobě nebylo možné vyhovět, protože předběžné opatření nebylo zrušeno pro nezákonnost, jak to vyžaduje ustanovení § 8 zákona č. 82/1998 Sb. K tomu je namístě poznamenat, že vláda nepopírá, že v projednávané věci nebyly podmínky tohoto ustanovení naplněny, aniž lze tuto skutečnost přičítat stěžovatelům. Za konkrétních okolností případu má tedy Soud za to, že i kdyby byla žaloba na náhradu nemajetkové újmy podle zákona č. 82/1998 Sb. podána ve lhůtě, neměla by šanci na úspěch, a proto ji v projednávané věci nelze považovat za účinný prostředek nápravy.

54. Z toho vyplývá, že vládou uplatněnou námitku nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy je třeba zamítnout.

55. Soud konstatuje, že tato část stížnosti není zjevně neopodstatněná ve smyslu čl. 35 odst. 3 písm. a) Úmluvy a není dán žádný jiný důvod, pro který by měla být prohlášena za nepřijatelnou. Je tedy třeba ji prohlásit za přijatelnou.

B. K odůvodněnosti

1. Tvrzení účastníků

a) Stěžovatelé

56. Podle stěžovatelů jejich věc ilustruje obecný problém porodnictví v České republice, které je charakteristické upřednostňováním nemocniční péče a autoritativním postojem lékařů. Stěžovatelé uvádějí, že i když žádný zákon nestanoví, že jsou novorozenci nebo jejich rodiče povinni zůstat po určité době po porodu v nemocnici, metodický postup vydaný Ministerstvem zdravotnictví v roce 2005 – který stěžovatelé považují za zastaralý a neopodstatněný, protože není prokázáno, že rizika hrozící novorozencům jsou nižší, jsou-li umístěni v nemocnici – v té době stanovil, že propuštění z nemocnice je zpravidla možné po uplynutí 72 hodin po porodu. Problém dle stěžovatelů spočívá v tom, že lékaři – obdobně jako lékař D. v projednávané věci – považují setrvání v nemocnici po dobu 72 hodin nikoliv za doporučení, ale za povinnost.

57. Stěžovatelé proto tvrdí, že hlavním cílem sporného opatření bylo vnutit jim pravidlo 72 hodin; státní orgány tak vyložily ustanovení § 76a občanského soudního řádu způsobem odporujícím jeho skutečnému účelu, aby vyřešily názorový spor mezi rodiči a lékaři, což nelze považovat za souladné se zákonem. Návrat stěžovatele do nemocnice byl tedy nařízen, aniž to bylo nutné a aniž byly splněny podmínky ustanovení § 76a občanského soudního řádu, neboť stěžovatel se nacházel v dobrém zdravotním stavu a nehrozilo mu nebezpečí; zpráva lékaře D. se v tomto ohledu jeví příliš neurčitá a nelze ji považovat za věrohodnou *prima facie*. Stěžovatelé tvrdí, že kdyby v projednávané věci hrozilo bezprostřední nebezpečí, lékař by mohl jednat bez povolení soudu. Jelikož tomu tak nebylo, měl soudce nahlížet na tvrzení lékaře kriticky, aby předešel nedůvodným a zbytečným zásahům do jejich práv. Předběžné opatření ze dne 26. října 2007 se však zakládá jen na jakési obecné hypotéze, aniž soudce posoudil, zda byl život a zdraví stěžovatele skutečně v ohrožení. Navíc stěžovatelka a její druh nebyli do rozhodovacího procesu nijak zapojeni.

58. Stěžovatelé dále poukazují na to, že v dané době mohli lékaři jednat proti vůli rodičů pouze za situace, kdy by podle ustanovení § 23 odst. 3 zákona č. 20/1966 Sb. bylo neodkladné provedení vyšetřovacího nebo léčebného výkonu nezbytné k záchraně života nebo

zdraví dítěte; tak tomu však v projednávané věci nebylo, neboť stěžovatel neměl v daném okamžiku ani později žádný zdravotní problém. Stěžovatelé rovněž s odvoláním na ustanovení § 23 odst. 2 zákona č. 20/1966 Sb. zdůrazňují, že i když osoba nepodepíše nesouhlas s poskytováním péče, nelze ji k hospitalizaci nutit. Před vnitrostátními soudy krom toho stěžovatelka tvrdila, že nesouhlas s poskytováním péče podepsat chtěla, avšak nemocnice jí ho nechtěla v den porodu nechat podepsat. Nemocnice ostatně ve své tiskové zprávě připustila, že je podpis nesouhlasu s poskytováním péče několik hodin po porodu problematický, protože v takový okamžik mohou být schopnosti matky narušeny.

59. S odvoláním na věc *Glass proti Spojenému království* (č. 61827/00, rozsudek ze dne 9. března 2004) stěžovatelé dále tvrdí, že jejich situace spadá nepochybně do působnosti článku 8, protože stěžovatel byl hospitalizován proti vůli jeho zákonných zástupců, a v důsledku toho se musela i stěžovatelka vrátit do nemocnice, a to ve velmi citlivém okamžiku života stěžovatelů. Stěžovatelka a stěžovatel tedy sice nebyli fyzicky odloučeni, avšak nikoliv díky aktivnímu jednání státu, ale proto, že se stěžovatelka rozhodla stěžovatele následovat. Hospitalizaci jako takovou pak lze považovat za léčebný zákrok, byť nebyli podrobeni žádnému lékařskému výkonu, protože i přesto podléhali dohledu lékařského personálu. Právo stát se rodičem navíc zahrnuje právo zvolit si okolnosti, za nichž k tomu dojde (*Ternovszky proti Maďarsku*, č. 67545/09, rozsudek ze dne 14. prosince 2010, § 22), a to včetně místa porodu a péče poskytnuté novorozenci. Novorozenec má přitom právo na přítomnost a péči svého otce a své širší rodiny.

60. Stěžovatelé konečně zpochybňují přiměřenost tohoto opatření a státním orgánům vytýkají, že nezhodily alternativní, šetrnější opatření a nevzaly v úvahu péči dostupnou mimo nemocnici. Tvzení, že s nimi bylo zacházeno ohleduplně, považují za absurdní a mají za to, že zájmy stěžovatele byly dostatečně chráněny i přesto, že nemocnici rychle opustili. Pokud totiž nebyl u stěžovatele po narození zjištěn žádný problém, nepotřeboval před návštěvou pediatričky S. v pondělí 29. října žádnou lékařskou péči. V případě, že by nějaký naléhavý problém nastal, měli by k dispozici lékaře rychlé záchranné služby. Konečně stěžovatelka nejednala nijak neobvykle, když v nemocnici udala dvě adresy, a to adresu svého trvalého pobytu a adresu svého aktuálního bydliště. Soudní vykonavatel a policie ji každopádně najít dokázali.

b) Vláda

61. Vláda podotýká, že český právní řád nezakotvuje podmínku setrvání novorozence a rodičky ve zdravotnickém zařízení po dobu 72 hodin po porodu; jedná se pouze o doporučení formulované na základě stanoviska odborníků v metodickém opatření Ministerstva zdravotnictví v zájmu ochrany zdraví a života občanů. Z toho plyne, že rodičky mají i nadále možnost podepsat nesouhlas s poskytováním péče (negativní revers). Nemocnice Hořovice, podobně jako řada dalších porodnic v České republice, na přání porodivších žen umožňuje opuštění nemocnice před uplynutím zmíněné doby, a to za podmínky, že podepsaly negativní revers a byly informovány o hrozcích rizicích; zdravotnický personál se také zpravidla dotazuje na následnou zdravotní péči o dítě po propuštění z nemocnice. Vláda v této souvislosti na základě statistik poukazuje na to, že Česká republika dosahuje minimální úroveň neonatální úmrtnosti.

62. Pokud jde o posouzení věci z hlediska negativních závazků, vláda je předně toho názoru, že namítaná situace nespadá do působnosti článku 8, a stížnost je tedy neslučitelná *ratione materiae* s ustanoveními Úmluvy. K fyzickému odloučení stěžovatelů totiž nikdy nedošlo, se stěžovateli bylo zacházeno ohleduplně, po převozu do nemocnice na nich nebyly vykonány žádné lékařské výkony a jejich blízcí je mohli navštěvovat.

63. Vláda dále tvrdí, že ve zprávě lékaře D. se jasně uvádělo, že dítě je v ohrožení, skutkový stav se mohl jevit jako pravděpodobný a soud neměl důvod o něm pochybovat. Orgán sociálně-právní ochrany dětí tedy postupoval v souladu s ustanovením § 16 zákona

č. 359/1999 Sb. a všechny zákonné podmínky pro vydání předběžného opatření podle ustanovení § 76a občanského soudního řádu byly splněny. Zásah tak sledoval legitimní cíl ochrany zdraví a ochrany práv stěžovatelů. Co se týče podmínky přiměřenosti, je třeba vzít dle vlády v úvahu, že se jednalo o naléhavé opatření (viz *K. a T. proti Finsku*, č. 25702/94, rozsudek velkého senátu ze dne 12. července 2001, § 165), což dávalo státu široký prostor pro uvážení (viz *Haase proti Německu*, č. 11057/02, rozsudek ze dne 8. dubna 2004, § 90); dále skutečnost, že stěžovatel nebyl od stěžovatelky odloučen (viz *a contrario Kutzner proti Německu*, č. 46544/99, rozsudek ze dne 26. února 2002) a nebyl ani schopen rozpoznat, zda se nachází v domácnosti rodičů nebo v nemocnici; a že veřejný zájem vyžaduje především ochranu zdraví dětí, které mají omezené možnosti chránit svá práva (*J. R., G. R., R. R. a Y. R. proti Švýcarsku*, č. 22398/93, rozhodnutí o přijatelnosti ze dne 5. dubna 1995, § 3). Navíc, v projednávané věci sice existovala alternativní řešení, a to podpis negativního reversu, možnost najít mimo nemocnici dětského lékaře, který by byl schopen dítěti zajistit okamžitou péči, nebo předem konzultovat celou věc s nemocnicí, nicméně stěžovatelka se o tyto alternativy vlastní nečinností připravila. Konečně, namítané opatření bylo dočasné, neboť stěžovatelé opustili nemocnici dva dny po vydání předběžného opatření a to bylo den po jejich odchodu z nemocnice zrušeno.

64. Pokud jde o spravedlivost rozhodovacího procesu, který vyústil v nařízení předběžného opatření, vláda připomíná, že otázky naléhavé péče jsou ze své podstaty rozhodovány na značně provizorním základě, přičemž rizika pro dítě jsou posuzována na základě nevyhnutelně neúplných informací (*P., C. a S. proti Spojenému království*, č. 56547/00, rozsudek ze dne 16. července 2002, § 128). Dále nelze odhlédnout od problémů, se kterými se v takových situacích musí vnitrostátní orgány potýkat (viz *Haase*, cit. výše, § 101); jejich rozhodnutí je kromě toho třeba posuzovat výlučně ve světle dané situace tak, jak se jevila vnitrostátním orgánům v době, kdy byla tato rozhodnutí přijímána (*B. a F. B. proti Německu*, č. 18734/09 a 9424/11, rozsudek ze dne 14. března 2013, § 48). Soud rovněž připustil, že měli být přijato rozhodnutí o naléhavé péči, není vždy možné vzhledem k naléhavosti situace do rozhodovacího procesu zapojit osoby odpovědné za péči o dítě; Soud se však musí ujistit, že vnitrostátní orgány se mohly důvodně domnívat, že jsou dány okolnosti odůvodňující odebrání dítěte z péče rodičů, aniž by tyto orgány rodiče předem kontaktovaly či si zjistily jejich názor (viz *K. a T. proti Finsku*, cit. výše, § 166).

65. V projednávané věci se ve zprávě lékaře D. jasně uvádělo, že stěžovatel je bezprostředně ohrožen na zdraví a životě, a proto okresní soud považoval za nezbytné a odůvodněné nařídit bezodkladně navrhované opatření. Podle vlády soudu nelze vytýkat, že se opřel o *prima facie* věrohodné tvrzení lékaře, o jehož odbornosti nebyly pochyby, a že nenařídil provedení dalšího dokazování. I kdyby se úsudek lékaře ukázal jako chybný, nečinilo by to samo o sobě rozhodnutí soudu neslučitelným s článkem 8 (*R. K. a A. K. proti Spojenému království*, č. 38000/05, rozsudek ze dne 30. září 2008, § 36). Orgán sociálně-právní ochrany dětí dále vyvinul snahu kontaktovat stěžovatelku, podařilo se mu však zastihnout pouze jejího druhá, který odmítl sdělit adresu rodiny. S ohledem na naléhavost situace nebylo možno stěžovatele zapojit do rozhodovacího procesu více; mimo to mohli své námítky uplatnit v případném řízení na ochranu osobnosti.

2. Hodnocení Soudu

a) K existenci zásahu

66. Soud podotýká, že podle názoru vlády stěžovatelé neutrpěli žádný zásah do svých práv zaručených článkem 8 Úmluvy zejména z toho důvodu, že nikdy nedošlo k jejich fyzickému odloučení a nebyli podrobeni žádnému lékařskému výkonu. Stěžovatelé to popírají s tím, že byli hospitalizováni proti své vůli ve velmi citlivém okamžiku svého života a stěžo-

vatelce tak bylo znemožněno, aby si zvolila poporodní podmínky a péči. Navíc skutečnost, že nebyli odloučeni, nevyplývá z pozitivního jednání státu.

67. Soud je toho názoru, že skutečnosti namítané stěžovateli spadají do působnosti článku 8 Úmluvy, neboť rozhodnutí o umístění stěžovatele do nemocnice přes výslovný nesouhlas jeho rodičů, vedoucí k hospitalizaci stěžovatelky, která nechtěla ponechat své dítě samotné, se dotýká jejich soukromého a rodinného života. Pojem soukromého a rodinného života totiž zahrnuje i právo matky rozhodnout o léčbě, a tedy i hospitalizaci jejího dítěte (viz *Glass proti Spojenému království*, č. 61827/00, rozsudek ze dne 9. března 2004, § 70). Soud má za to, že krátká doba hospitalizace ani skutečnost, že stěžovatelé nebyli v nemocnici podrobeni lékařskému výkonu, nemá vliv na jeho závěr, že situace, kterou stěžovatelé napadají, představovala zásah do jejich práva na respektování soukromého a rodinného života.

68. Podobný zásah porušuje článek 8, ledaže se jedná o zásah „v souladu se zákonem“, který sleduje legitimní cíl či cíle ve smyslu druhého odstavce tohoto ustanovení a je v „demokratické společnosti nezbytný“ k dosažení tohoto cíle či cílů. Pojem nezbytnosti předpokládá zásah založený na naléhavé společenské potřebě, který je zejména přiměřený sledovanému legitimnímu cíli (viz například *Couillard Maugery proti Francii*, č. 64796/01, rozsudek ze dne 1. července 2004, § 237).

b) K odůvodněnosti zásahu

i. Zákonnost zásahu

69. Soud konstatuje, že stěžovatelé byli převezeni do nemocnice v rámci výkonu předběžného opatření vydaného Okresním soudem v Berouně na základě ustanovení § 76a občanského soudního řádu. Podle stěžovatelů bylo toto ustanovení v projednávané věci použito nesprávně a způsobem odporujícím jeho účelu, protože stěžovatel neměl žádný zdravotní problém a rodiče se o něho dobře starali. Vláda tvrdí, že soud neměl žádný důvod k závěru, že zákonné podmínky ustanovení § 76a odst. 1 nejsou splněny, protože ve zprávě lékaře D. se jasně uvádělo, že dítě je v ohrožení.

70. Soud poukazuje na to, že se ustanovení § 76a občanského soudního řádu platného v České republice vztahuje na naléhavé situace, kdy se dítě ocitne bez péče nebo jsou jeho život či příznivý vývoj vážně ohroženy. Vzhledem k tomu, že Soud nemůže vnitrostátní soudy nahrazovat při posouzení rizika hrozícího v projednávané věci stěžovateli, a tedy rozhodnout, zda lze spornou situaci podřadit pod výše uvedené ustanovení, zastává názor, že v této věci lze podmínku zákonného základu považovat za splněnou.

ii. Legitimní cíl

71. Podle názoru Soudu lze v projednávané věci připustit, že sporný zásah v zásadě sledoval legitimní cíl ve smyslu čl. 8 odst. 2 Úmluvy, a to ochranu zdraví a práv jiných, v tomto případě stěžovatele jako novorozence.

iii. Nezbytnost zásahu v demokratické společnosti

72. Soud připomíná, že k odůvodněnosti zásahu je třeba, by byl založen na relevantních a dostatečných důvodech. Z judikatury vyplývá, že státním orgánům je sice ponechán široký prostor pro uvážení, zda je nutné převzít péči o dítě, zejména jedná-li se o naléhavé situace, Soud se nicméně musí přesvědčit, že v dané věci existovaly okolnosti odůvodňující odnětí dítěte. Je na žalovaném státu, aby prokázal, že státní orgány před přistoupením k výkonu podobného opatření pečlivě posoudily dopad, které by mělo takové zamýšlené opatření na rodiče a dítě, jakož i jiná řešení než převzetí dítěte do péče (viz *Kutzner*, cit. výše, § 67; *P., C. a S.*, cit. výše, § 116; *Covezzi a Morselli proti Itálii*, č. 52763/99, rozsudek ze dne 9. května 2003, § 108). Především převzetí péče o novorozence ihned po narození představuje extrémně

tvrdé opatření a musí být dány obzvláště naléhavé důvody, aby mohlo být dítě matce proti její vůli ihned po narození odňato na základě řízení, do něhož nebyli matka ani její druh zapojeni (viz *K. a T.*, cit. výše, § 168; *Haase*, cit. výše, § 91).

73. Soud připustil, že otázky naléhavé péče jsou ze své podstaty rozhodovány na značně provizorním základě, přičemž rizika pro dítě jsou posuzována na základě nevyhnutelně neúplných informací, kterými státní orgány v daném okamžiku disponují (viz *P., C. a S.*, rozsudek cit. výše, § 128). Avšak než se státní orgány uchýlí k naléhavým opatřením v tak citlivé oblasti, musí být bezprostřední ohrožení skutečně prokázáno. Jedná-li se o jasné nebezpečí, není třeba zapojovat do rozhodovacího procesu osoby mající dítě v péči. Je-li však možné rodiče dětí vyslechnout a projednat s nimi nezbytnost opatření, není důvod přijímat naléhavé opatření (viz *Haase*, cit. výše, § 99).

74. Je třeba podotknout, že v projednávané věci se nejedná o klasický případ umístění dítěte nebo převzetí péče o dítě, neboť sporné opatření trvalo pouze tři dny a stěžovatelé nebyli odloučeni, protože stěžovatelka měla možnost svého syna, kterého se toto opatření výlučně týkalo, do nemocnice doprovázet. Podle názoru Soudu to však příslušné orgány, a to zejména soud, nezabývá povinností snažit se prokázat, jaká rizika dítěti skutečně hrozí, a povinností zkoumat, zda lze zdraví dítěte chránit šetrnějšími opatřeními.

75. Soud v projednávané věci připouští, že chování stěžovatelky – která zřejmě zcela jasně nevyjádřila svou vůli nemocnici co nejdříve opustit ani se nesnažila dodržet doporučený postup a podepsat negativní revers nebo předložit písemný souhlas dětského lékaře připraveného převzít dítě do péče a která nemocnici neoznámila svou aktuální adresu – mohlo vzbužovat u odpovědného personálu nemocnice znepokojení. Nelze proto lékaři D., jemuž dětská lékařka S. oznámila svou nepřítomnost během víkendu, vytýkat, že na celou věc upozornil orgán sociálně-právní ochrany dětí, který se následně obrátil na soud. Soud však musí nabyt přesvědčení, že se v projednávané věci soudce, který o opatření rozhodoval, důvodně domníval, že jsou dány okolnosti odůvodňující nařízení okamžitého převozu stěžovatele do nemocnice, aniž byla existence skutečného a konkrétního ohrožení zdraví stěžovatele zjištěna odborníkem z oblasti zdravotnictví. Žalovaný stát musí zejména prokázat, že soudce předtím, než přistoupil k výkonu podobného opatření, pečlivě posoudil dopad zamýšleného opatření na stěžovatele a současně zvážil jiná řešení situace než převzetí péče o stěžovatele.

76. Soud v této souvislosti poznamenává, že odůvodnění předběžného opatření ze dne 26. října 2007 je velmi stručné a pouze odkazuje na krátkou zprávu lékaře D. V této zprávě se však bez dalších podrobností uvádí jen to, že „vzhledem ke krátké době po narození je dítě, pakliže bude mimo nemocniční péči, ohroženo na zdraví a eventuálně i na životě“ (viz § 12 výše). S ohledem na toto konstatování se proto Soud nemůže ubránit dojmu, že dotčený lékař vyložil doporučení vydané Ministerstvem zdravotnictví v červenci 2005 (viz § 37 výše) jako závazné pravidlo. Lékař D. tak hovořil o jakési obecné hrozbě, aniž vycházel z konkrétních okolností, kterými se vyznačovala situace stěžovatelů. Z předběžného opatření ale nevyplývá, že by se soud snažil zjistit o projednávané věci více, např. nařídil vyšetření dítěte odborníkem, a že by se snažil pečlivě posoudit všechny relevantní okolnosti, nebo že by se zabýval tím, zda nelze použít jiné opatření, které by méně zasahovalo do rodinného života stěžovatelů.

77. Krom toho ze zpráv, o které se soud při svém rozhodování opřel (viz § 11–13 výše), vyplývá, že nebyl informován o skutečnosti, že stěžovatelka před porodem kontaktovala dětskou lékařku a v okamžiku, kdy soud rozhodoval, již u ní měla sjednanou konzultaci. Soud je dále toho názoru, že v projednávané věci nebylo prokázáno, že by nebylo možné předem zjistit názor rodičů, byť jen proto, aby je soud informoval o možných rizicích nebo aby stěžovatelka mohla podepsat negativní revers. Navíc se zdá, že v okamžiku, kdy se do bydlíště stěžovatelů dostavili soudní vykonavatel a sociální pracovníce v doprovodu policie a lékaře zdravotnické záchranné služby, který u dítěte nezjistil žádné zdravotní problémy, nepřicházelo již přehodnocení situace v úvahu.

78. Soud není přesvědčen o tom, že by byla v projednávané věci prokázána existence obzvláště naléhavých důvodů, které by odůvodňovaly odnětí dítěte z péče matky, a to proti její vůli (viz § 72 výše). Soud zajisté nemůže nahrazovat příslušné vnitrostátní orgány a spekulovat, jaká opatření na ochranu zdraví novorozence by v tomto konkrétním případě byla nejvhodnější. Je ale nucen konstatovat, že pokud soud zvažoval tak radikální opatření, jako je převoz stěžovatele do nemocnice za přítomnosti policie a soudního vykonavatele, a to opatření okamžitě vykonatelné, měl se zabývat tím, zda nebylo možné v tomto zásadním životním okamžiku stěžovatelů použít méně extrémní zásah do jejich rodinného života.

79. Soud se tudíž domnívá, že tento závažný zásah do rodinného života stěžovatelů a způsob jeho provedení překročily vnitrostátní meze uvážení, které měl žalovaný stát k dispozici. Podle Soudu měly nepřiměřený dopad na možnost stěžovatelů těžit se z rodinného života po narození dítěte. I když tedy mohlo být „nezbytné“ použít preventivní opatření k ochraně zdraví novorozence, nelze považovat zásah do rodinného života stěžovatelů, k němuž došlo v důsledku předběžného opatření, kterým byl nařízen návrat stěžovatele do nemocnice, za „nezbytný“ v demokratické společnosti.

80. K porušení článku 8 Úmluvy tedy v projednávané věci došlo.

II. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 13 ÚMLUVY

81. Stěžovatelé dále namítají, že neměli dispozici účinný prostředek nápravy, a nemohli proto účinně napadnout opatření ze dne 26. října 2007. Vzhledem k tomu, že nemohli dosáhnout zrušení tohoto opatření, neměli možnost domoci se žádné nápravy nebo náhrady nemajetkové újmy. V této souvislosti se dovolávají článku 13 Úmluvy, který zní:

„Každý, jehož práva a svobody priznané touto Úmluvou byly porušeny, musí mít účinné právní prostředky nápravy před národním orgánem, i když se porušení dopustily osoby při plnění úředních povinností.“

82. Vláda s tímto tvrzením nesouhlasí a uvádí, že stěžovatelé měli k dispozici vícero účinných prostředků nápravy (viz § 44–46).

83. Soud konstatuje, že tato námitka souvisí námitkou, kterou se Soud zabýval výše, a je proto třeba ji též prohlásit za přijatelnou.

84. Soud připomíná svůj výše vyslovený závěr, že za konkrétních okolností případu stěžovatelé neměli k dispozici účinný prostředek nápravy, jímž by mohli uplatnit námitky porušení Úmluvy (viz § 50–52 výše).

85. Soud se proto domnívá, že v projednávané věci k porušení článku 13 Úmluvy došlo.

III. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 5 ÚMLUVY

86. Stěžovatelé konečně tvrdí, že sporným předběžným opatřením, které se neopíralo o žádný důvod stanovený čl. 5 odst. 1 Úmluvy, bylo porušeno jejich právo na svobodu ve smyslu tohoto ustanovení. Dále namítají, že se nemohli domoci nápravy z titulu tohoto porušení, a to v rozporu s čl. 5 odst. 5 Úmluvy.

87. Soud připomíná, že při posouzení, zda je jednotlivec zbaven svobody ve smyslu článku 5, je třeba vyjít z konkrétní situace a vzít v úvahu veškerá kritéria jako povahu, délku, dopady a způsob výkonu posuzovaného opatření (viz *Guzzardi proti Itálii*, č. 7367/76, rozsudek ze dne 6. listopadu 1980, § 92; *H. M. proti Švýcarsku*, č. 39187/98, rozsudek ze dne 26. února 2002, § 42).

88. Soud konstatuje, že v projednávané věci zůstali stěžovatelé v nemocnici dva dny a že neuvádějí, že se nacházeli v uzavřeném zařízení nebo nemohli být v kontaktu s okolím.

89. Soud se tudíž domnívá, že za okolností projednávané věci nepředstavovalo umístění stěžovatelů do nemocnice zbavení svobody ve smyslu čl. 5 odst. 1 Úmluvy. Ustanovení čl. 5 odst. 1 a 5 se proto v projednávané věci nepoužije.

90. Z toho vyplývá, že tato námitka je ve smyslu čl. 35 odst. 3 písm. a) neslučitelná *ratione materiae* s ustanoveními Úmluvy a je třeba ji podle čl. 35 odst. 4 odmítnout.

IV. K POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

91. Článek 41 Úmluvy zní:

„Jestliže Soud zjistí, že došlo k porušení Úmluvy nebo protokolů k ní, a jestliže vnitrostátní právo dotčené Vysoké smluvní strany umožňuje pouze částečnou nápravu, přizná Soud v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

A. Újma

92. Stěžovatelé požadují celkovou částku 12 000 € jako náhradu nemajetkové újmy, kterou měli utrpět zejména tím, že předmětný zásah narušil jejich intimní sféru ve velmi důležitém okamžiku jejich života.

93. Vláda považuje tuto částku za přemrštěnou z důvodu, že k odloučení stěžovatelů nedošlo a nebyli podrobeni žádnému lékařskému výkonu.

94. Soud se domnívá, že za konkrétních okolností případu postačuje k nápravě nemajetkové újmy, kterou stěžovatelé utrpěli, jim konstatované porušení Úmluvy.

B. Náklady řízení

95. Stěžovatelé dále požadují na základě faktury částku 115 200 Kč, tedy přibližně 4 430 € jako náhradu nákladů, které jim vznikly v řízení před Soudem; na faktuře není uvedena žádná daň.

96. Vláda je toho názoru, že faktura předložená stěžovateli není dostatečně rozepsána a že nelze přijmout, že veškeré služby byly bez ohledu na jejich náročnost účtovány za stejnou cenu.

97. Podle judikatury Soudu může stěžovatel obdržet náhradu nákladů řízení pouze v rozsahu odpovídajícím jejich skutečnému vynaložení, nezbytnosti a přiměřenosti jejich výše. Soud v projednávané věci s ohledem na doklady, které má k dispozici, a na svou judikaturu, jakož i z důvodu, že stížnost byla částečně prohlášena za nepřijatelnou, považuje za přiměřenou částku 3 000 € jako náhradu nákladů řízení před Soudem a stěžovatelům ji přiznává.

C. Úrok z prodlení

98. Soud považuje za vhodné, aby byly úroky z prodlení založeny na úrokové sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky, zvýšené o tři procentní body.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD

1. *prohlašuje* jednomyslně stížnost za přijatelnou, pokud jde o námitky založené na člancích 8 a 13 Úmluvy, a v ostatním za nepřijatelnou;
2. *rozhoduje* pěti hlasy proti dvěma, že došlo k porušení článku 8 Úmluvy;
3. *rozhoduje* pěti hlasy proti dvěma, že došlo k porušení článku 13 Úmluvy;
4. *rozhoduje* jednomyslně, že závěr o porušení Úmluvy poskytuje sám o sobě dostatečné spravedlivé zadostiučinění za nemajetkovou újmu, která stěžovatelům vznikla;
5. *rozhoduje* pěti hlasy proti dvěma,
 - a) že žalovaný stát má stěžovatelům jako náhradu nákladů řízení zaplatit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek nabude podle čl. 44 odst. 2 Úmluvy právní moci, částku 3 000 € (tři tisíce eur) a případnou částku daně, kterou by stěžovatelé byli povinni zaplatit, které se převedou na české koruny podle kursu platného ke dni zaplacení;
 - b) že od uplynutí výše uvedené lhůty až do zaplacení bude stanovená částka navyšována o prostý úrok se sazbou rovnající se sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšené o tři procentní body;
5. *zamítá* jednomyslně v ostatním návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění.

Vyhotoveno ve francouzském jazyce a sděleno písemně dne 11. prosince 2014 v souladu s čl. 77 odst. 2 a 3 jednacího řádu Soudu.

Stephen Phillips
tajemník

Mark Villiger
předseda

V souladu s čl. 45 odst. 2 Úmluvy a čl. 74 odst. 2 jednacího řádu je k tomuto rozsudku připojeno oddělené společné stanovisko soudce Zupančiče a soudkyně Yudkivské.

M. V.

J. S. P.

NESOUHLASNÉ STANOVISKO SOUDCE ZUPANČIČE A SOUDKYNĚ YUDKIVSKÉ

S politováním konstatujeme, že se v projednávané věci nemůžeme ztotožnit s názorem většiny. Domníváme se, že podstata rozsudku tkví v odborných lékařských úvahách, k nimž není Soud kvalifikován.

Jasně to vyplývá ze skutkových okolností projednávané věci. Novorozenec byl naštěstí v dobrém zdravotním stavu a těšil se mu i nadále, třebaže byl již mimo lékařský dohled, který by mu byl poskytnut, pokud by matka v nemocnici zůstala po dobu doporučených 72 hodin.

Rozsudek přijatý většinou v § 38 vypočítává problémy, k nimž může podle odborného stanoviska ministerstva citovaného vládou dojít během 72 hodin po porodu, a to zejména dehydrataci, hypernatrémii a riziko mozkového krvácení a dalších obtížně diagnostikovatelných problémů, dále je třeba sledovat vývoj novorozenecké hyperbilirubinémie a zhojení seříznutého pupečnicku. Stěžovatelka, která byla velmi dobře obeznámena s českými zdravotnickými pravidly a která se okamžikem přijetí do nemocnice zavázala dodržovat její vnitřní řád, nemohla rozumně očekávat, že bude vzhledem ke všem uvedeným rizikům její odchod z nemocnice tolerován.

Problém podle našeho názoru spočívá v tom, že odchod matky z nemocnice, ať už pro něj měla jakékoliv osobní důvody, jednoduše, či dokonce zásadně, neohrozil pouze její vlastní zdraví. Matka má samozřejmě právo ohrozit ze své vůle své vlastní zdraví, a to poté, co podepíše požadované povolení opustit nemocnici, které nemocnici a lékaře zbavuje jejich právní odpovědnosti ohledně jejího vlastního zdraví.

Avšak náhlý odchod matky po porodu měl dopad na zdraví *jiné* osoby. Domníváme se, že žena, pouze na základě toho, že je matkou novorozeneckého dítěte, nemá automaticky právo – bez ohledu na zjevné zdravotní kontraindikace – ohrozit zdraví a možná přežití novorozence. V okamžiku narození se dítě stává osobou nadanou osobností jako jednotlivec a subjekt práv. Není možné, aby byl v zajetí preferencí své matky.

Z toho důvodu je závěr vyjádřený v § 67, podle něhož rozhodnutí o opětovném umístění novorozence do nemocnice představovalo zásah do práva obou stěžovatelů na respektování jejich soukromého života, dle našeho názoru mylný. Ve věci *Glass proti Spojenému království* (č. 61827/00, rozsudek ze dne 9. března 2004), kterou většina cituje, dospěl Soud k závěru, že rozhodnutí uložit i přes námitky matky léčbu postiženému dítěti představovalo zásah do práva dítěte na respektování jeho soukromého života, nikoliv však do práva matky na respektování jejího soukromého života.

V § 76 rozsudku přijatého většinou Soud zmiňuje „obecnou hrozbu“. Jsme toho názoru, že se u výše uvedených kontraindikací nejedná o nic abstraktního, teoretického či obecného, u novorozence mohou vyvstat neočekávaně komplikace a nutnost lékařského zákroku, protože pouze zkušení odborníci mají potřebnou kvalifikaci k tomu, aby takové komplikace diagnostikovali a včas na ně reagovali. Je důležité mít na paměti, že během tohoto počátečního kritického období 72 hodin nebyl dětský lékař, který měl dítě převzít dítě do péče, k dispozici.

Domníváme se, že Soud není s to posoudit možné zdravotní problémy, a proto ani konstatovat, zda nařízení stěžovatele návratu do nemocnice z důvodu ochrany jeho zdraví „mělo nepřiměřený dopad na možnost stěžovatelů těšit se z rodinného života po narození dítěte.“ Státní orgány reagovaly uvážene, vezmeme-li v úvahu zejména skutečnost, že jim byla oznámena nesprávná adresa, i když se v době těchto událostí mohla jejich reakce zdát trochu tvrdá. Nesdílíme závěr, podle něhož bylo možné použít šetrnější opatření, např. prohlídku dí-

těte odborníkem (§ 76 rozsudku). Dílčí lékařské vyšetření nepostačuje k tomu, aby zcela vyloučilo rizika, k nimž by mohlo dojít kdykoliv během 72 hodin po porodu.

S příkladem opačného problému, než je ten, který nastal v projednávané věci, se setkáváme ve věci *Calvelli a Ciglio proti Itálii* (č. 32967/96, rozsudek velkého senátu ze dne 17. ledna 2002), v níž byl lékař odsouzen z důvodu, že nebyl přítomen tak, jak měl být, při porodu diabetičky, kterou léčil a sledoval v průběhu těhotenství.

Jinými slovy – nabízí se otázka, jak by Soud reagoval, kdyby se u dítěte projevily některé z výše uvedených poporodních problémů a současně bylo vzdáleno od nemocnice a jednotek intenzivní péče.

Dále je také třeba vzít v úvahu situaci, kdy je matka oprávněna porodit doma za asistence vystudované a diplomované porodní asistentky (viz rozsudek *Dubská a Krejzová proti České republice*, č. 28859/11 a 28473/12, vyneseny téhož dne jako rozsudek v projednávané věci). Bylo by zavádějící nyní tvrdit, že předčasné opuštění porodnického oddělení nemocnice je – *argumento a maiori ad minus* – přípustné, jelikož porod doma za asistence porodní asistentky je tak jako tak také přípustný. Ze zřejmých důvodů nejde o srovnatelné situace. Role zdravotní sestry, která vystudovala obor porodnictví (porodní asistentky), nekončí porodem jako takovým. Doprovází matku a dítě několik dní po porodu a její vzdělání jí umožňuje rozpoznat, že je nutné okamžitě vyhledat pomoc dětského lékaře z oboru neonatologie a dítě převést do nemocnice. Takové možnosti v projednávané věci neexistovaly, a to alespoň do opožděného příchodu dětského lékaře, který měl novorozenci poskytnout péči.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti máme za to, že jelikož stěžovatelka nezorganizovala svůj předčasný odchod z nemocnice tak, aby zajistila ochranu zdraví novorozence, což bylo podle českého právního řádu a praxe velmi dobře možné, představovalo předmětné opatření v projednávané věci jedinou možnost, kterou státní orgány měly, aby okamžitě jednaly v zájmu ochrany nejlepšího zájmu dítěte.

S ohledem na to, co jsme uvedli na poli článku 8 (právo na respektování soukromého a rodinného života), se domníváme, že stěžovatelé nevznášejí z hlediska článku 13 žádnou hajitelnou námitku.